

Gyenes Imre

Bosznia

Utaztam, utaztam ebben az országban, és tudtam, hogy csak addig vagyok biztonságban, amíg bent ülök a buszban.

Suhant velem, de egy pillanatra, egy nyújtott pillanatra megmutatta, mi van az üvegen kívül.

Házat láttam, sok házat, mióta mentünk - és egyikben sem laktak. Vagy nagyon kevésben. A határban, a mezőn öregasszonyok vittek a hátukon, vasvilán gömbölyűre tűzött szénát. Nyomukban siheder legények baktattak. Máshol senki. A házak - mondom - üresek voltak, kivéve egyet. Egyet, melynek a teraszát láttam egy pillanatra - igaz, ez elnyújtott pillanat volt. Mindent részletesen meg tudtam figyelni, pedig a busz robogott. Hogyne szaladt volna, hiszen ezen a vidéken még nem szabad járni.

Nem lehetett tudni, ki jár itt - és tudtuk, ez az Ő vidékük, éreztük, ahogy mentünk, egyre kisebbek lettünk, de hiába, az út arra vezetett, a fényes út, és nekünk rajta kellett járnunk. A lelassult időben történt minden. A lövést ekkor kaptuk. A busz bádog oldala mintha mindkét felől egyszerre szakadt volna be, és fölülről is záporoztak ránk az üvegcserepek. Nem lehetett tudni, honnan lőttek, de éreztük, eltaláltak minket, és azt is tudtuk, az autóbusz gumik megkergültek, nem lehetett őket megtartani.

És ekkor úszott el az üvegen a torná-

cos ház. Csak egy pillanatra láttam, mégis megszűnt köröttem a hang. Megláttam, és rögtön tudtam, mi történt.

Úszva állt meg az idő, és láttam a testeket bedőlni a középső részre, ahol nincsenek ülések, és ahol a torlódástól most már járni sem lehetett, és az emberek arcát nem is láttam már, a kiáltás is csak ki tudja, hová szállt belőlük, mert - bár nyitva volt a szájuk - hallhatatlan volt.

És tudtam, hogy hol járunk.

Láttam az utasok egymásra dőlését, fejüket behúzták a lövések elől, de a sorozatokat, miket ránk lőttek ki, egyre kevesebben tudták elkerülni.

Lyukas lett a bádogkaszni, és világossá vált, hogy amiben utazunk, semmitől nem véd meg (már semmitől nem védett) bár valahogy az úton maradtunk. Izzadtan ugrottam fel, amikor visszatért a zúgás.

Még mindig nem mondtam el, mi állt ott, a tornácon. Egy baba.

Inkább egy bábu, a napfényben, mely sárga volt, a délutáni sápadt fény beúsz-tatta már a teraszt, de az egész házat, az udvart, az utat.

A bábu kicsit előredőlt, de merev volt, inkább a felsőteste látszott, és bár ruha nem volt rajta, úgy látszott, inkább férfinak készült. Ő lakott a házban.

Hamupipőke

A cipőt egy használaton kívüli vérpadon próbálhatja fel minden önjelölt bálozó. Bizony, akad, akinek hasogatja a lábát. Szörnyű, véres jelenetek.

Lent a közönség lélegzet-visszafojtva figyel egy-egy próbálkozást, majd hangos megkönnyebbüléssel vesz tudomásul minden sikertelen kísérletet.

Jó szórakozás ez. Kell is. Ezt a palota emberei is tudják. Ezért rendezték itt a cipőfelhúzósdit. Egy ilyen kis birodalom, mint az övék, nem engedhet meg magának nagyszabású háborúkat, tengeri csatákat. De az embereknek szükségük van a cirkuszra, és ez megteszi, ha jól adják elő.

Hangos tetszésnyilvánítások az első sorokban, és gyorsan adják szájról-szájra a híreket, hátrébb is mindenről értesülnek az emberek.

Viszonyok

A szomszéd fűvét nyírom. Éjjel. Zseblámpával. Nem akarom, hogy észrevegye.

Körülnézek, lát-e valaki.

Csendben dolgozok, óvatosan hajtom a szétterülő bokrokat lefelé a kezemmel.

Alatta vannak a fűvek, azokat kell megrövidíteni. Kijön a szomszéd a teraszra.

Leállítom a gépet, körbejárom a terpet, úgy teszek, mintha tanulmányoznék valamit.

A szomszéd sem néz át arra, bár tudja, hogy ott vagyok.

Diszkréten visszamegy.

Újra beindítom a masinát. Sietnem kell, mikor végzek, csendben összepakolok.

Végre. Leporolom magamról a törmeléket, arcomról leszedem a rátapadt fűszálakat - zoknimat ki kell cserélnem.

Ez megvolt. Már csak kétszer kell ebben az évadban eljátszanom ezt, és beköszönt a tél.

Börtönfal

Sapkámat lefújja fejemről a szél, kapok utána, kering, föl-föl a falazott kerítéshez vágódik, aztán a tetejére, a szögesdrótnál beakad, de mégis továbbperdül. Máris benn van a börtön udvarán.

"Hé, - kiabálok oda az őrnek - a sapkám. Add ki!"

"Menj innét!" - figyelmeztet, és felém tartja a mordályát.

"Ne hülyéskedj, add vissza a sapkám, most fújta a szél le a fejemről."

"Vissza." - mondja fenyegetően.